

## Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Kur un kā>Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [et](#)

igaunu

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Swipe to change

## Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Igaunija

### 1 Tiesību avoti

#### 1.1 Valsts tiesību normas

Piemērojamo tiesību aktu aspekti ir galvenokārt reglamentēti [Likumā par starptautiskajām privāttiesībām](#) (turpmāk "PILA").

Pirms *PILA* stāšanās spēkā 2002. gada 1. jūlijā piemērojamos tiesību aktus reglamentēja Civilkodeksa likuma Vispārējā daļa; tagad tās vietā piemēro *PILA* gandrīz visos gadījumos, uz kuriem attiecas Saistību tiesību likuma 24. pants, Civilkodeksa likuma Vispārējā daļa un Starptautisko privāttiesību īstenošanas likums.

Turklāt jāņem vērā gan tas, ka noteikumi, kas izriet no piemērojamiem ES tiesību aktiem, ir primāri salīdzinājumā ar valsts tiesību aktiem, gan arī no Igaunijas Republikas Konstitūcijas 123. panta izrietošais princips, saskaņā ar kuru gadījumos, kad Igaunijas likums vai cits tiesību akts ir pretrunā Igaunijas Parlamenta ratificētam starptautiskam līgumam, piemēro starptautiskā līguma noteikumus. Igaunija ir arī parakstījusi četrus nolīgumus par juridisko palīdzību ar Krieviju, Ukrainu, Poliju, Latviju un Lietuvu, kuri arī reglamentē piemērojamo tiesību aktu aspektus.

#### 1.2 Daudzpusējas starptautiskās konvencijas

Hāgas Konvencija par likumu kolīzijas normām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību, kas parakstīta Hāgā 1961. gada 4. oktobrī; sīkāku informāciju sk. <https://www.riigiteataja.ee/akt/78853>;

Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, kura parakstīta Romā 1980. gada 19. jūnijā; sīkāku informāciju sk.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/1026913>;

Konvencija par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem, kas parakstīta Hāgā 1996. gada 19. oktobrī; sīkāku informāciju sk. <https://www.riigiteataja.ee/akt/214112011002>;

Protokols par uzturēšanas pienākumiem piemērojamiem tiesību aktiem, kas parakstīts Hāgā 2007. gada 23. novembrī; sīkāku informāciju sk.

[https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f30b46bd-fcdd-4b33-8b08-5b06e4a09b88.0022.02/DOC\\_2&format=PDF](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f30b46bd-fcdd-4b33-8b08-5b06e4a09b88.0022.02/DOC_2&format=PDF).

#### 1.3 Svarīgākās divpusējās konvencijas

Līgums par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām starp Igaunijas Republiku, Latvijas Republiku un Lietuvas Republiku, kas parakstīts Tallinā 1992. gada 11. novembrī; plašāka informācija pieejama vietnē [Riigi Teataja](#).

Nolīgums starp Igaunijas Republiku un Krievijas Federāciju par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civillietās, ģimenes lietās un krimināllietās, kas parakstīts Maskavā 1993. gada 26. janvārī; plašāka informācija pieejama vietnē [Riigi Teataja](#).

Nolīgums starp Igaunijas Republiku un Ukrainu par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civillietās un krimināllietās, kas parakstīts Kijevā 1995. gada 15. februārī; plašāka informācija pieejama vietnē [Riigi Teataja](#).

Nolīgums starp Igaunijas Republiku un Polijas Republiku par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civillietās, darba likumdošanas lietās un krimināllietās, kas parakstīts Tallinā 1998. gada 27. novembrī; plašāka informācija pieejama vietnē [Riigi Teataja](#).

#### Eiropas Savienības regulas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II), (OV L 199, 31.7.2007., 40.–49. lpp.);

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV L 177, 4.7.2008., 6–16. lpp.); Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (OV L 7, 10.1.2009., 1.–79. lpp.);

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV L 201, 27.7.2012., 107.–134. lpp.);

Padomes Regula (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai (OV L 343, 29.12.2010., 10.–16. lpp.);

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2015/848 par maksātnespējas procedūrām (OV L 141, 5.6.2015., 19.–72. lpp.).

### 2 Kolīziju normu piemērošana

#### 2.1 Vai tiesnesim ir pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot kolīziju normas?

Ja likumā, starptautiskā nolīgumā vai darījumā ir noteikta prasība piemērot ārvalstu tiesību aktus, tiesa tos piemēros neatkarīgi no tā, vai tas ir pieprasīts.

Tas nozīmē, ka tiesas pienākums piemērot ārvalstu tiesību aktus nav atkarīgs no tā, vai kāda puse to ir pieprasījusi (*PILA* 2. panta 1. punkts).

Dažās civillietās, kad puses ir tiesīgas vienoties par to, kādus tiesību aktus tās izvēlas piemērot, Igaunijas tiesa ir piemērojusi Igaunijas, nevis ārvalstu tiesību aktus, jo puses skaidri atteikušās no tiesībām izvēlēties ārvalstu tiesību aktus.

#### 2.2 Atgriezeniskā norāde

Ja *PILA* ir noteikta prasība piemērot ārvalstu tiesību aktus (transmisija), piemēro attiecīgās valsts starptautisko privāttiesību noteikumus. Ja saskaņā ar šādiem noteikumiem jāpiemēro Igaunijas tiesību akti (remisija), piemēro Igaunijas materiālo tiesību normas (*PILA* 6. panta 1. punkts).

Tādējādi, ja ārvalstu tiesību aktos ir atsauce uz Igaunijas tiesību aktiem, piemēro Igaunijas materiālo tiesību normas.

#### 2.3 Piesaistes kritērija izmaiņas

Lietu tiesību rašanās vai izbeigšanās jānosaka saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā atradās īpašums lietu tiesību rašanās vai izbeigšanās laikā (*PILA* 18. panta 1. punkts). Tāpēc, ja īpašuma atrašanās vieta mainās pēc lietu tiesību rašanās vai izbeigšanās, mainās arī piemērojami tiesību akti. Fiziskās

personas tiesībspējai un rīcībspējai piemēro personas dzīvesvietas valsts tiesību aktus (*PILA* 12. panta 1. punkts). Tāpēc, ja mainās personas dzīvesvietas valsts, mainās arī personas tiesībspējai un rīcībspējai piemērojamie tiesību akti. Tomēr saskaņā ar *PILA* dzīvesvietas maiņa neierobežo jau iegūtu rīcībspēju (*PILA* 12. panta 3. punkts).

## 2.4 Izņēmumi kolīziju normu piemērošanā

Ārvalstu tiesību aktus nepiemēro, ja tādējādi rodas acīmredzama pretruna ar Lgaunijas tiesību aktos noteiktajiem būtiskajiem principiem (sabiedrisko kārtību). Šādos gadījumos piemēro Lgaunijas tiesību aktus (*PILA* 7. pants).

Tam, vai ārvalstu tiesību akti paredz tiesību normas, kādas nepastāv Lgaunijas tiesību aktos, nav izšķirošas nozīmes šādos gadījumos; saskaņā ar sabiedriskās kārtības klauzulu ārvalstu tiesību aktu vietā piemēro Lgaunijas tiesību aktus, ja ārvalstu tiesību aktu piemērošana būtu acīmredzamā pretrunā Lgaunijas tiesību aktu būtiskajiem principiem.

Tiesību aktos, ko piemēro līgumsaistībām, arī ir noteikts, ka *PILA* attiecīgās nodaļas noteikumi nekavē piemērot piemērojamos Lgaunijas tiesību aktu noteikumus neatkarīgi no tā, kuras valsts tiesību akti reglamentē līgumus (*PILA* 31. pants). *PILA* 32. panta 3. punktā arī ir norādīts, ka tas, ka līguma reglamentēšanai puses izvēlējušās ārvalstu tiesību aktus, neatkarīgi no tā, vai tās arī izvēlējušās citas valsts jurisdikciju vai ne, nekavē piemērot attiecīgās valsts tiesību normas, ja izvēles izdarīšanas laikā visi būtiskie līguma elementi ir saistīti tikai ar vienu valsti, un līgums nevar atkāpties no ārvalstu tiesību aktiem (imperatīvas normas).

## 2.5 Ārvalstu tiesību pārbaude

Lai gan saskaņā ar vispārējo principu tiesa piemēro ārvalstu tiesību aktus, ja šāda prasība ir noteikta likumā, starptautiskā nolīgumā vai darījumā, neatkarīgi no tā, vai tas ir pieprasīts vai ne (*PILA* 2. panta 1. punkts), iestādes un tiesa var pieprasīt pušu vai valdības iestāžu palīdzību, lai noteiktu, kuri ārvalstu tiesību akti jāpiemēro.

Lai gan puses var iesniegt dokumentus tiesai ārvalstu tiesību aktu satura noteikšanai, tiesai netiek piemērota prasība ievērot šādus dokumentus (*PILA* 4. panta 2. punkts). Tiesai arī ir tiesības lūgt Lgaunijas Republikas Tieslietu ministrijas vai Ārlietu ministrijas palīdzību un piesaistīt ekspertus (*PILA* 4. panta 3. punkts).

Civillietā pusēm ir noteikta prasība sniegt pierādījumus tikai par tiesību aktiem, kas ir spēkā ārpus Lgaunijas Republikas, starptautiskiem tiesību aktiem vai starptautiskām paražu tiesībām, ja tiesai nav zināmi šādi tiesību akti atbilstīgi Civilprocesa kodeksa (turpmāk "CPK") 234. pantam. Tiesa var izmantot arī citus informācijas avotus un veikt citas darbības tiesību aktu satura noteikšanai, kā norādīts iepriekšējā rindkopā saistībā ar *PILA* 4. pantu.

Tiesas tiesības pieprasīt informāciju piemērojamo tiesību aktu satura noteikšanai pamatojas uz sacīkstes principu civilprocesā. Šis princips ir galvenokārt skaidrots Civilprocesa kodeksa 5. panta 1. un 2. punktā, un tas nosaka, ka procedūra lietas ietvaros tiek īstenota, pamatojoties uz pušu sniegtiem faktiem un apgalvojumiem saistībā ar prasījumu, un pusēm ir vienlīdzīgas tiesības un iespējas pamatot savu prasījumu un noraidīt vai apstrīdēt pretējās puses apgalvoto. Šim nolūkam katra puse var izvēlēties, kādus faktus tā iesniedz prasījuma pamatošanai un ar kādiem pierādījumiem pamato faktus.

Tiesību aktos ir arī pieļauts izņēmums, saskaņā ar kuru Lgaunijas tiesību aktus piemēro tad, ja, neraugoties uz visiem centieniem, saprātīgā laikposmā nav iespējams noteikt ārvalstu tiesību aktu saturu (*PILA* 4. panta 4. punkts).

## 3 Kolīziju normas

### 3.1 Līgumsaistības un tiesību akti

*PILA* Lgaunijā reglamentē gan citus starptautisko privāttiesību jautājumus, gan tiesību aktus, kuri reglamentē līgumus, ja vien starptautiskajos tiesību aktos nav noteikts citādi. Līgumus reglamentējošus tiesību aktus var arī noteikt, pamatojoties uz nolīgumu starp pusēm vai, ja *PILA* nedod pusēm tiesības izvēlēties piemērojamos tiesību aktus, pamatojoties uz piemērojamiem tiesību aktiem, kurus nosaka, izmantojot noteiktos kritērijus. Tā kā saskaņā ar Bankrota likuma 3. panta 2. punktu bankrota procedūrai piemēro Civilprocesa kodeksa noteikumus, ja vien Bankrota likumā nav noteikts citādi, un atbilstoši Civilprocesa kodeksa 8. panta 1. punktam tiesvedība tiesā notiek, pamatojoties uz Lgaunijas civilprocesuālajām tiesībām, bankrota procedūrai, kas notiek Lgaunijā, piemēro Lgaunijas tiesību aktus vai tiesību aktus, kas piemērojami, pamatojoties uz vienošanos starp pusēm, vai, ja šādas vienošanās nav, piemērojamos tiesību aktus, ko nosaka, pamatojoties uz *PILA* paredzētajiem kritērijiem.

*PILA* ir noteikts, ka līgumus reglamentē tādas valsts tiesību akti, par kuru puses ir vienojušās. Puses var izvēlēties tiesību aktus, kas reglamentē visu līgumu vai kādu tā daļu, ja līgumu var šādi sadalīt (*PILA* 32. panta 1. un 2. punkts). Tomēr reglamentējošo tiesību aktu izvēle pēc vienošanās nav absolūta. *PILA* 32. panta 3. punktā arī ir noteikts, ka tas, ka līguma reglamentēšanai puses izvēlējušās ārvalstu tiesību aktus, neatkarīgi no tā, vai tās arī izvēlējušās citas valsts jurisdikciju vai ne, nekavē piemērot attiecīgās valsts tiesību normas, ja izvēles izdarīšanas laikā visi būtiskie līguma elementi ir saistīti tikai ar vienu valsti, un līgums nevar atkāpties no ārvalstu tiesību aktiem (imperatīvas normas).

Ja puses nav izvēlējušās, kuri tiesību akti reglamentēs līgumu, līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, ar kuru līgums ir visciešāk saistīts. Ja līgumu var sadalīt un kāda tā daļa ir neatkarīgi ciešāk saistīta ar citu valsti, šo daļu var reglamentēt attiecīgās valsts tiesību akti (*PILA* 33. panta 1. punkts).

Uzskata, ka līgums ir visciešāk saistīts ar valsti, kurā pusei, kas veiks līgumam raksturīgo saistību izpildi līguma slēgšanas laikā, ir dzīvesvieta vai, ja šādai personai ir pārvaldes struktūra, tās atrašanās vieta. Ja līgums tiek slēgts tās puses komercdarbības vai profesijas ietvaros, kura veiks līgumam raksturīgo saistību izpildi, uzskata, ka līgums ir visciešāk saistīts ar valsti, kurā atrodas attiecīgās personas galvenā darbījumbārbības vieta. Ja saskaņā ar līgumu tam raksturīgo saistību izpildei jānotiek darbījumbārbības vietā, kas nav galvenā darbījumbārbības vieta, uzskata, ka līgums ir visciešāk saistīts ar valsti, kurā atrodas šāda cita darbījumbārbības vieta (*PILA* 33. panta 2. punkts).

Saistībā ar nekustamo īpašumu un pārvadājumu līgumiem pastāv noteikumi, kas pieļauj atkāpi no vispārējā noteikuma par līguma izpildes vietu. Ja līguma priekšmets ir tiesības uz nekustamo īpašumu vai tiesības izmantot nekustamo īpašumu, uzskata, ka līgums ir visciešāk saistīts ar valsti, kurā atrodas nekustamais īpašums (*PILA* 33. panta 4. punkts). Pārvadājumu līguma gadījumā uzskata, ka līgums ir visciešāk saistīts ar valsti, kurā atrodas pārvadātāja galvenā darbījumbārbības vieta līguma slēgšanas laikā, ja tajā pašā valstī atrodas arī vai nu pārvadājuma sākumpunkts, galamērķis, vai — preču pārvadājuma līguma gadījumā — nosūtītāja galvenā darbījumbārbības vieta, vai arī vieta, kurā preces tiek iekrautas vai izkrautas (*PILA* 33. panta 5. punkts). Īpašus noteikumus piemēro arī patērētāju līgumiem (*PILA* 34. pants), darba līgumiem (*PILA* 35. pants) un apdrošināšanas līgumiem (*PILA* 40.–47. pants). Šo īpašo noteikumu mērķis ir nodrošināt patērētāja, darbinieka un polises turētāja kā līguma vājākās puses aizsardzību.

Patērētāju līgumu gadījumā ir arī iespējams līgumu reglamentējošos tiesību aktus noteikt pēc vienošanās, tomēr šādas vienošanās rezultātā patērētājam nedrīkst būt liegta aizsardzība, kas viņam piešķirta ar viņa dzīvesvietas valsts imperatīvajām normām, ja: 1) patērētāja dzīvesvietas valstī pirms līguma noslēgšanas patērētājam ir ticis adresēts īpašs piedāvājums vai reklāma un patērētājs minētajā valstī ir veicis visas nepieciešamās darbības līguma noslēgšanai; 2) patērētāja līgumslēdzēja puse vai tās pārstāvis ir saņēmis patērētāja pasūtījumu patērētāja dzīvesvietas valstī; 3) līgums attiecas uz preču pārdošanu, un patērētājs ir devies no savas dzīvesvietas valsts uz citu valsti un tajā veicis pasūtījumu, ar nosacījumu, ka patērētāja braucienu noorganizējis pārdevējs, lai mudinātu patērētāju noslēgt līgumu. Ja nav vienošanās par reglamentējošiem tiesību aktiem, patērētāju līgumus reglamentē patērētāja dzīvesvietas valsts tiesību akti.

Darba līguma gadījumā izvēlētie tiesību akti nedrīkst liegt darbiniekam aizsardzību, ko viņam paredz valsts tiesību aktu imperatīvās normas, kas būtu piemērojamas, ja nebūtu veikta tiesību aktu izvēle. Ja nav veikta tiesību aktu izvēle, darba līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā: 1) darbinieks parasti veic līguma izpildi, pat ja viņš ir uz laiku nodarbināts citā valstī; 2) atrodas darbības vieta, ar kuras starpniecību darbinieks pieņemts darbā, ja darbinieks pastāvīgi neveic darbu vienā konkrētā valstī.

Apdrošināšanas līgumiem piemēro nedaudz specifiskākus noteikumus. *PILA* 42.–44. pantā ir izklāstīti noteikumi un nosacījumi, uz kuriem var būt balstīti nolīgumi par reglamentējošiem tiesību aktiem. Ja apdrošināšanas līguma puses nav vienojušās par tiesību aktiem, kas reglamentē minēto līgumu, un polises turētāja dzīvesvieta vai pārvaldes struktūra un apdrošinātais risks atrodas tās pašas valsts teritorijā, piemēro minētās valsts tiesību aktus (*PILA* 45. panta 1. punkts). Ja šīs prasības nav izpildītas, piemēro tās valsts tiesību aktus, ar kuru līgums ir visciešāk saistīts. Uzskata, ka līgums ir visciešāk saistīts ar valsti, kurā atrodas apdrošinātais risks (*PILA* 45. panta 2. punkts).

### 3.2 Ārpuslīgumiskās saistības

Igaunijas tiesību aktos ir noteikti dažādi pamatojumi, kas ir spēkā, izvēloties tiesību aktus, atkarībā no attiecīgo ārpuslīgumisko saistību rakstura.

Prasījumus par netaisnu iedzīvošanos, kuri izriet no saistību izpildes, reglamentē valsts tiesību akti, kas reglamentē faktiskās vai domājamās juridiskās attiecības, uz kuru pamata izpildītas saistības; prasījumus par netaisnu iedzīvošanos, kas izriet no citas personas tiesību pārkāpuma, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā noticis pārkāpums. Citos gadījumos prasījumus, kas izriet no netaisnas iedzīvošanās, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā notikusi netaisna iedzīvošanās (*PILA* 48.<sup>1</sup> panta 1.–3. punkts).

Prasījumus, kas izriet no *negotiorum gestio*, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā *negotiorum gestor* īstenoja konkrēto aktu, un prasījumus, kas izriet no citas personas saistību izpildes, reglamentē tiesību akti, kas reglamentē šādas saistības (*PILA* 49. panta 1. un 2. punkts).

Prasījumus, kas izriet no nelikumīgas kaitējuma nodarīšanas, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā veikts akts vai noticis notikums, kas izraisījis kaitējuma nodarīšanu. Ja sekas nav redzamas valstī, kurā veikts vai noticis prasījuma pamatā esošais akts vai notikums, pēc cietušās puses pieprasījuma piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā radušās akta vai notikuma sekas (*PILA* 50. panta 1. un 2. punkts). Tomēr kompensācijai par nelikumīga kaitējuma nodarīšanu piemēro ierobežojumu. Ja prasījumam, kas izriet no nelikumīga kaitējuma nodarīšanas, piemēro ārvalstu tiesību aktus, kompensācija, par kuru rīkojumu izdod Igaunijā, nedrīkst ievērojami pārsniegt kompensāciju, kas noteikta Igaunijas tiesību aktos par līdzīgu kaitējumu (*PILA* 52. pants).

Saskaņā ar *PILA* puses drīkst vienoties par Igaunijas tiesību aktu piemērošanu pēc tam, kad ir bijis notikums vai ir veikts akts, no kura izrietēja ārpuslīgumiskās saistības. Tiesību aktu izvēle neietekmē trešo personu tiesības (*PILA* 54. pants).

### 3.3 Personas statuss, tā aspekti saistībā ar civilstāvokli (vārds, dzīvesvieta, rīcībspēja)

Igaunijas tiesību aktos nav skaidru noteikumu par personvārdiem piemērojamiem tiesību aktiem.

Fiziskas personas dzīvesvietas noteikšanai piemēro Igaunijas tiesību aktus (*PILA* 10. pants). Fiziskas personas valstspiederību nosaka atbilstoši tās valsts tiesību aktiem, par kuras valstspiederību jāpieņem lēmums; ja fiziskai personai ir vairākas valstspiederības, piemēro tās valsts valstspiederību, ar kuru personai ir visciešākās saites, un bezvalstniekam, personai, kuras valstspiederību nevar noteikt, vai bēglim piemēro dzīvesvietu, nevis valstspiederību (*PILA* 11. panta 1.–3. punkts).

Fiziskās personas tiesībspējai un rīcībspējai piemēro dzīvesvietas valsts tiesību aktus, bet dzīvesvietas maiņa neierobežo jau iegūtu rīcībspēju (*PILA* 12. panta 1. un 2. punkts).

Īpašs noteikums paredz to, kad var pieprasīt, lai personu atzīst par rīcībnespējīgu, tomēr šis noteikums neattiecas uz darījumiem, kas izriet no ģimenes tiesībām vai mantojuma tiesībām, un darījumiem saistībā ar citās valstīs esošu nekustamo īpašumu (*PILA* 12. panta 4. punkts). Tomēr saskaņā ar vispārēju noteikumu, ja darījumu veic persona, kura nav rīcībspējīga vai kuras rīcībspēja ir ierobežota atbilstīgi viņas dzīvesvietas valsts tiesību aktiem, šādu personu nevar atzīt par rīcībnespējīgu, ja saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā darījums tiek veikts, attiecīgā persona ir rīcībspējīga. Šo vispārējo noteikumu nepiemēro, ja otra puse apzinājās vai tai būtu vajadzējis apzināties, ka persona nav rīcībspējīga (*PILA* 12. panta 3. punkts).

### 3.4 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem, ieskaitot adopciju

#### 3.4.1 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem

Ģimenes tiesiskās attiecības starp vecāku un bērnu reglamentē bērna dzīvesvietas valsts tiesību akti (*PILA* 65. pants). Vecāku un bērnu savstarpējās tiesības un pienākumi izriet no bērna izcelšanās, ko nosaka saskaņā ar tiesību aktos noteikto procedūru; attiecībā uz izcelšanos nepiemēro atsevišķus noteikumus par piemērojamiem tiesību aktiem.

Izcelšanos nosaka vai apstrīd atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kurā ir bērna dzīvesvieta viņa dzimšanas laikā, tomēr īpašos gadījumos izcelšanos var arī noteikt vai apstrīdēt atbilstīgi tās valsts tiesību aktiem, kurā ir vecāka dzīvesvieta vai bērna dzīvesvieta apstrīdēšanas laikā (*PILA* 62. pants).

#### 3.4.2 Adopcija

Adopcijai piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā ir adoptētāja dzīvesvieta. Adopcijai, ko veic laulātie, piemēro tiesību aktus, kas reglamentē laulības vispārējās tiesiskās sekas adopcijas veikšanas laikā (*PILA* 63. panta 1. punkts). Tas nozīmē, ka adopcijai, ko veic laulātie, piemēro galvenokārt tās valsts tiesību aktus, kurā ir laulāto kopīgā dzīvesvieta (*PILA* 57. panta 1. punkts), tomēr *PILA* nosaka arī vairākus alternatīvus pamatojumus, izvēloties tiesību aktus gadījumos, kad laulātajiem nav kopīgas dzīvesvietas valsts (*PILA* 57. panta 2.–4. punkts).

Ja bērna adoptēšanai bērna dzīvesvietas valsts tiesību aktos ir noteikta prasība saņemt bērna piekrišanu vai citas tādas personas piekrišanu, kurai ar bērnu ir ģimenes tiesiskās attiecības, piekrišanai piemēro attiecīgās valsts tiesību aktus (*PILA* 63. panta 2. punkts).

Ja adopcijai piemēro ārvalstu tiesību aktus vai bērns tiek adoptēts, pamatojoties uz citas valsts tiesas spriedumu, *PILA* ir atsevišķi noteikts, ka šādai adopcijai Igaunijā ir tāda pati ietekme kā valstī, saskaņā ar kuras tiesību aktiem bērns ir adoptēts (*PILA* 64. pants). Būtu arī jāuzsver, ka, adoptējot bērnu, kura dzīvesvieta ir Igaunijā, jāizpilda arī visi citi no Igaunijas tiesību aktiem izrietošie adopcijas nosacījumi, kā to nosaka bērna vai laulāto dzīvesvietas valsts tiesību akti (*PILA* 63. panta 3. punkts).

### 3.5 Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķīršana, laulāto atšķīršana, uzturēšanas saistības

#### 3.5.1 Laulība

Laulības vispārējās tiesiskās sekas galvenokārt tiek noteiktas atbilstīgi laulāto kopīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktiem (*PILA* 57. panta 1. punkts), tomēr *PILA* ir arī uzskaitīti vairāki alternatīvi pamatojumi, kas ir spēkā, izvēloties piemērojamos tiesību aktus gadījumos, kad laulātajiem nav kopīgas dzīvesvietas valsts: vienāda valstspiederība, pēdējā kopīgā dzīvesvietas valsts, ja viens laulātais arvien dzīvo attiecīgajā valstī, vai, ja nepastāv neviena no iepriekš minētajiem, tās valsts tiesību akti, ar kuru laulātie ir citādi cieši saistīti (*PILA* 57. panta 2.–4. punkts).

Igaunijas tiesību aktus piemēro laulību procedūrai Igaunijā. Citā valstī noslēgta laulība tiek uzskatīta par spēkā esošu Igaunijā, ja tā noslēgta atbilstīgi procedūrai, kas noteikta tās valsts tiesību aktos, kurā laulība noslēgta, un atbilst būtiskajiem priekšnoteikumiem laulības noslēgšanai, kā noteikts abu laulāto dzīvesvietas valstu tiesību aktos (*PILA* 55. panta 1. un 2. punkts).

Vispārējs noteikums paredz, ka priekšnoteikumus un šķēršļus laulības noslēgšanai un no laulības izrietošās sekas reglamentē potenciālo laulāto dzīvesvietas valsts tiesību akti (*PILA* 56. panta 1. punkts). Potenciālā laulātā iepriekšējā laulība nav šķērslis jaunai laulībai, ja iepriekšējā laulība ir šķirta ar lēmumu, kas ir pieņemts vai atzīts Igaunijā, pat ja šāds lēmums neatbilst potenciālā laulātā dzīvesvietas valsts tiesību aktiem (*PILA* 56. panta 3. punkts).

Saistībā ar tiesību aktiem, kas reglamentē priekšnoteikumus laulības noslēgšanai, Igaunijas valstspiederīgajiem piemēro īpašu noteikumu, saskaņā ar kuru, ja Igaunijas valstspiederīgais neatbilst priekšnoteikumiem laulības noslēgšanai atbilstīgi savas dzīvesvietas valsts tiesību aktiem, piemēro Igaunijas tiesību aktus, ja persona atbilst priekšnoteikumiem laulības noslēgšanai atbilstīgi Igaunijas tiesību aktiem (*PILA* 56. panta 2. punkts).

### 3.5.2 Pāru kopdzīve bez laulības un partnerattiecībās

Igaunijas tiesību aktos nav noteikumu par neregistrētām partnerattiecībām vai partnerattiecībām. *PILA* noteikumus par līdzīgām tiesiskām attiecībām izmanto arī piemērojamo tiesību aktu noteikšanai. Atkarībā no neregistrēto partnerattiecību vai partnerattiecību rakstura var būt piemēroti noteikumi, kas reglamentē līgumsaistības vai ģimenes tiesiskās attiecības.

### 3.5.3 Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Laulība tiek šķirta atbilstīgi tiesību aktiem, kas reglamentē laulības vispārējās tiesiskās sekas un ir piemērojami laulības šķiršanas procedūras sākšanas laikā (*PILA* 60. panta 1. punkts un 57. pants). Tas nozīmē, ka laulības šķiršanu galvenokārt reglamentē laulāto kopīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti (*PILA* 57. panta 1. punkts), bet *PILA* arī nosaka vairākus alternatīvus pamatojumus piemērojamo tiesību aktu izvēlei gadījumos, kad laulātajiem nav kopīgas dzīvesvietas valsts: vienāda valstspiederība, pēdējā kopīgā dzīvesvietas valsts, ja viens laulātais arvien dzīvo attiecīgajā valstī, vai, ja nepastāv nevienš no iepriekš minētajiem, tās valsts tiesību akti, ar kuru laulātie ir citādi cieši saistīti (*PILA* 57. panta 2.–4. punkts).

Izņēmuma kārtā var piemērot Igaunijas, nevis ārvalstu tiesību aktus, ja laulības šķiršana nav atļauta atbilstīgi tiesību aktiem, kuri reglamentē laulības vispārējās tiesiskās sekas (*PILA* 57. pants), vai ir atļauta tikai tad, ja tiek ievēroti ļoti stingri nosacījumi. Šo izņēmumu piemēro, ja viens laulātais dzīvo Igaunijā vai ir Igaunijas valstspiederīgais vai arī dzīvoja Igaunijā vai bija Igaunijas valstspiederīgais laulības noslēgšanas laikā (*PILA* 60. panta 1. un 2. punkts).

### 3.5.4 Uzturēšanas saistības

Igaunijā nav starptautisko privāttiesību noteikumu, kas tiek piemēroti uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumam, kurš izriet no ģimenes attiecībām, un tiek sniegtas atsauces uz attiecīgajiem starptautiskajiem tiesību aktiem.

### 3.6 Laulāto mantiskās attiecības

Laulātie var izvēlēties, kādi tiesību akti tiks piemēroti laulāto mantiskajām attiecībām saistībā ar īpašumtiesībām. Tādēļ, ja laulātie ir izvēlējušies piemērojamos tiesību aktus, tie tiks piemēroti. Tomēr laulātie nevar brīvi izvēlēties ikvienas valsts tiesību aktus. Viņi var izvēlēties vai nu viena laulātā dzīvesvietas valsts tiesību aktus, vai arī tās valsts tiesību aktus, kuras valstspiederīgais ir viens laulātais. Ja laulātajam ir vairākas valstspiederības, var izvēlēties jebkuras šādas valsts tiesību aktus (*PILA* 58. panta 1. punkts).

Igaunijā piemērojamos tiesību aktus var izvēlēties atbilstīgi obligātām oficiālām prasībām. Izvēli par labu tiesību aktiem, kas tiks piemēroti laulāto mantiskajām attiecībām, apstiprina notariāli. Ja Igaunijā netiek izvēlēti tiesību akti, izvēle par labu tiesību aktiem oficiāli ir spēkā tad, ja tiek nodrošināta atbilstība oficiālajām prasībām saistībā ar laulāto mantisko attiecību līgumu, kā noteikts izvēlētajos tiesību aktos (*PILA* 58. panta 2. punkts).

Ja laulātie nav izvēlējušies piemērojamos tiesību aktus, laulāto mantiskās attiecības reglamentē tiesību akti, kas piemērojami laulības vispārējām tiesiskajām sekām laulības noslēgšanas laikā (*PILA* 58. panta 3. punkts un 57. pants). Laulības vispārējās tiesiskās sekas galvenokārt reglamentē laulāto kopīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti (*PILA* 57. panta 1. punkts), bet, ja tādas nav, tad tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgie ir abi laulātie, laulāto pēdējās kopīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti, ja viens laulātais joprojām dzīvo attiecīgajā valstī, vai, ja nepastāv nevienš no minētajiem, tad tās valsts tiesību akti, ar kuru laulātie ir visciešāk saistīti (*PILA* 57. panta 2.–4. punkts).

### 3.7 Testamenti un mantojums

Mantojuma tiesības reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā bijusi testatora pēdējā dzīvesvieta. Persona savā testamentā vai mantošanas līgumā var noteikt, ka viņas mantojumam ir piemērojami viņas valstspiederības valsts tiesību akti. Šāds noteikums nav spēkā, ja persona nāves brīdī vairs nav atbilstošs valsts valstspiederīgais.

Tiesību akti, kas reglamentē mantošanu, jo īpaši nosaka: 1) testamentāro rīkojumu veidus un ietekmi; 2) mantotspēju un mantojuma atrašanu; 3) mantojuma apmēru; 4) mantiniekus un attiecības starp viņiem; un 5) atbildību par testatora parādiem.

Attiecībā uz testamentu un mantošanas līgumu formu piemēro 1961. gada Hāgas Konvenciju par likumu kolīzijas normām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību.

Persona var sagatavot, grozīt vai atsaukt savu testamentu, ja viņai ir attiecīga rīcībspēja saskaņā ar viņas dzīvesvietas valsts tiesību aktiem testamenta sagatavošanas, grozīšanas vai atsaukšanas brīdī. Ja saskaņā ar minētās valsts tiesību aktiem personai nav tiesībspējas un rīcībspējas sagatavot testamentu, viņa var sagatavot, grozīt vai atsaukt savu testamentu, ja viņai ir šādas tiesības saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kuras valstspiederīgais persona ir testamenta sagatavošanas, grozīšanas vai atsaukšanas laikā. Dzīvesvietas vai valstspiederības maiņa neierobežo jau iegūtu tiesībspēju un rīcībspēju sagatavot testamentu. Iepriekš minētais attiecas uz personas spēju attiecīgi noslēgt, grozīt vai izbeigt mantošanas līgumu.

Mantošanas līgumus reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā bija testatora dzīvesvieta līguma noslēgšanas brīdī, vai valstspiederības valsts tiesību akti, ja tā nosaka attiecīgā persona. Reglamentējošie tiesību akti nosaka mantošanas līguma pieņemamību, derīgumu, saturu un saistošo spēku, kā arī līguma sekas saskaņā ar mantojuma tiesībām.

Kad tiek sagatavots savstarpējs testaments, tam jāatbilst abu testatoru dzīvesvietas valstu tiesību aktiem vai viena laulātā dzīvesvietas valsts tiesību aktiem, ko kopīgi izvēlas testatori.

### 3.8 Nekustamais īpašums

Lietu tiesību rašanās vai izbeigšanās tiek noteikta, pamatojoties uz tās valsts tiesību aktiem, kurā atradās īpašums tiesību rašanās vai izbeigšanās laikā. Ir noteikts ierobežojums — lietu tiesības nedrīkst īstenot pretrunā īpašuma *lex situs* būtiskajiem principiem (*PILA* 12. panta 2. punkts).

### 3.9 Maksātnespēja

Tā kā saskaņā ar Bankrota likuma 3. panta 2. punktu bankrota procedūrai piemēro Civilprocesa kodeksa noteikumus, ja vien Bankrota likumā nav noteikts citādi, un atbilstoši Civilprocesa kodeksa 8. panta 1. punktam tiesvedība tiesā notiek, pamatojoties uz Igaunijas civilprocesaļajām tiesībām, bankrota procedūrai, kas notiek Igaunijā, ir piemērojami Igaunijas tiesību akti.

Lapa atjaunināta: 26/10/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.